

PEST, II. félv.

44. szám.

Október 29. 1868.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, esütörtökön. Előfizetési ár : helyben félévrel forint 31. A pályázatok beiktatásáért tiz sorig minden egyszeri. Az előfizetési pénzeket, valamint a lapba szánt kéziratokat kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre fél-félvételért 1 frt, tiz soron fölül, egyszeri közlésért 2 frt, a Szent István-Társulat igazgatóságához kérjük intéztetül, évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számíttatik.

Soprony város katholikus sírkertje.

Halottak napja! Föltámadás.

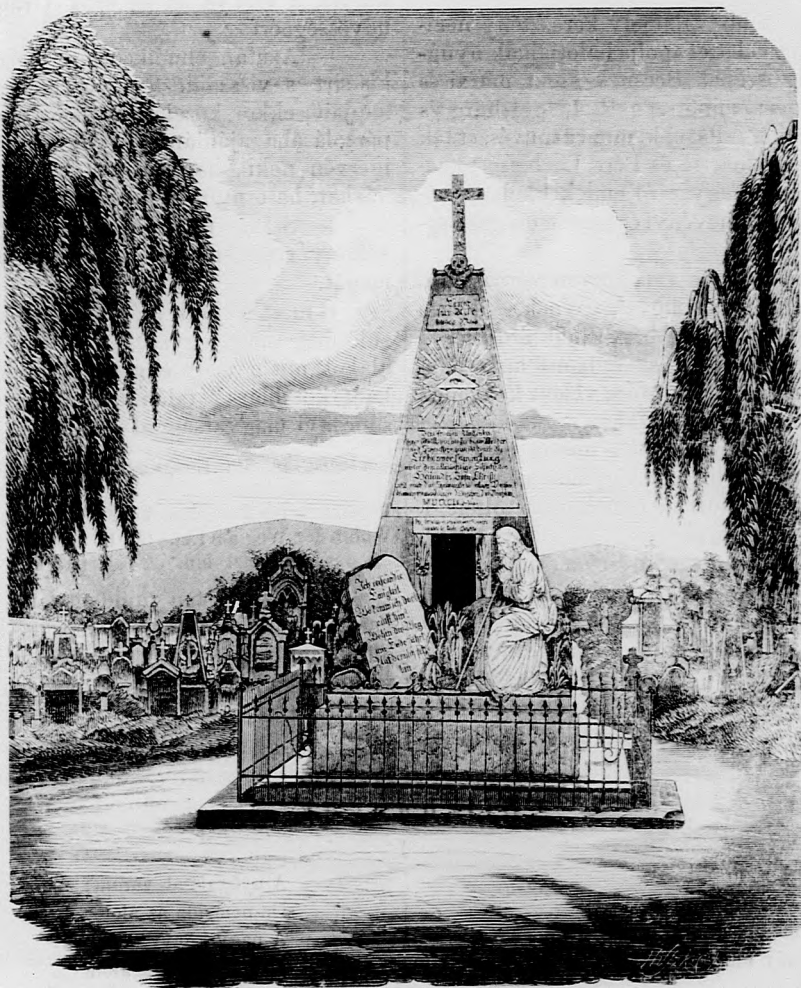
Avagy minek jelvényezzük kedveseink nyughelyét keresztekkel és emlékkövekkel? Minek ezen művészi

pazarlás az enyészet fölött, minek e drága sírboltok, minek a szentelt temetők, — ha elporhadásunkkal örökre végünk van? s földi létünk egész ezélja jutalma a „lássátok feleim, mik vagymok, por és hamu vagymok.“

Talán az enyészet, a rothadás, a por és hamu nem érdemlik e drága figyelmet az élők részéről, s a vallástalanság hőseivel igyuk, együk meg a halotti tort, ha valami drága rokonunk meghal?

Ha atyánk behunyta fáradt szemét örökre, miután egész éltében miattunk fáradott; ha anyánk drága arca elhalványult, ha áldó kezei megmerevedtek, drága teteme meghidegült, ha

tagjai megkeményedtek — együk meg a dinom-dános halotti tort, s ürítsünk poharat a hült helyre, — az örökségre — hisz minden enyészet? — Ha barát barátot, kedves kedvest veszít, ne érzékenyüljünk el, ne sírjunk, ne könyezzünk? Talán gyöngeség ez, tán nem ildomos, és a finom műveltség ellenére van?

Beszélhettek, élezezhettek, míg a valódi réatok jön, s azután elhallgatok, vagy bizony ti is magatokba szállva ugy tesztek, mint az egész romlatlan világ.

A halál komor valóság. — Senki nem menekszik előle, s a kit elér, az betér azon ismeretlen homba, melyet örökkévalóságnak hívunk.

Nézd barátom e képet! a sok kis és nagyobb sírhalom és halottas emlék-kő között, hogy emelkedik e hitbuzgalom emelte nagy testvéri társulatisíremlék?

S mindannyi nagy és kis sirhalom lakóinak nevében mit tünődik ezen siremlék előtt ülő ősz alak, mit néz azon romalaku kőtáblára; mi lehet arra írva?

Hátterében egy nyitott ajtó, mely bevezet egy setét országba. Mi van ott benn — ezen ajtón túl?

Fönn, a nagy kőemlék fölött a megváltás jele, a keresztre feszített Üdvözítő — a halálzó, az enyészet fölött.

Legyőzetett, s a kereszt által le van győzve a halál diadala. Ezen jelvényben — a keresztben van az üdvösség. — Egy meghalt mindannyinkért.

Hitágazat az: „hiszek testnek föltámadását, és az örök életet.“

S azért keresztényre, katolikus emberre a temető hely nem annyira az enyészet helye, mint inkább a föltámadás kapuja. Át kell változni rothadó részünknek rothadatlanúságra, halandó részünknek halhatatlanságra. S e föltámadás reményét jelképezik a sirkeresztek, a siremlékek, és a szerető szív közönségesen nyilvánulni szokott némi alkalmas sirkereszti felirásban, mely az egykori viszontlátás reményét fejezi ki.

Mert csak ideig-óráig vagyunk itt tovább mint azok, a kik már elköltöztek, s valamint ők is azok voltak egykor, a mik mi most vagyunk, élők, úgy bizonyosan mi is egykor azok leszünk a mik ők most, halottak.

Ma nekem, holnap neked!

Azért minél műveltebb valamely keresztény nemzet, annál nagyobb kegyelettel ápolja halottainak nyughelyét, sirkertjét. Mily szépek Bécsnek szent marxi és matzleinsdorfi sirkertjei; minő szép Pest, Salzburg és München temetője, mind a vallásnak, mind a művészetnek műkiállítása. Páris Montmartre és Pére Lachaise temetői egész halotti városok, nagyszerű emlékekkel, szabályos tisztán tartott utáival, növényi és kertészeti gazdagságával.

Igen szép, tiszta temetője van Sopron város kath. lakóinak is, a mi mind a város műveltségének, érdemes polgárainak, mind jeles városi plebánosának érdeme.

Nem régiben körülvezetett az érdemes apát ur a halottak ezen gyarmatában, s közölte velem kedvencz tervezetét a sirkert megnagyobbításához.

Végre már kifelé valánk menők, midőn egy szerény kisebb kőemlék vonta magára figyelmemet, melyből egy szép sugár nyirfa tört magának utat fölfelé, s most már 4—5 ujjnyi vastagsága.

— Ön csodálkozik ezen szép nyirfán, mely a kőtálapatzból látszik emelkedni, s melynek gyökerei bizonyosan e sir alatt vannak.

— Igen, felelém, nem foghatom föl, hogyan teremhet itt e fa?

— Ön nem az egyedüli, a ki itt megáll, s én már többeknek elbeszéltem e nyirfa egyszerű és mégis cso-

dálatos eredetét, s ha szívesen meghallgatja, önnek is elmondom.

— A férfit, a ki itt nyugszik, Froschy Mihály — meghalt 1832-ben élte 67-dik évében, — városi elemi iskolatanító volt, s enmagamnak első tanítóm.

— Azon időben a nyirfavessző az iskolákban jelentékeny szerepet játszott, s Froschy ur kormánypálcája kis eleven országában a nyirfán termett, s ő azt soha soha sem mulasztotta el bevallani, s velünk éreztetni.

— Jóravaló német ember lévén, ily dicséneke vala a nyirfára nézve:

— Du Lotterbube — ez volt közönséges velős apostrophája bűnös, vagy tanulni nem akaró tanítványához; „du Lotterbube“ — te rosz gyermek — ne féledd el soha sapkádat vagy kalapodat emelni a nyirfa előtt; mert sok rosz gyermekből becsületes embert nevelt annak hajlékony vesszeje.

— S megvallom, volt is látszata fegyelmi működésének.

— Sok év lefolyt azóta, midőn az isteni gondviselés engem Soprony város plebánosává tett. Egy temetkezés alkalmával, közelébe jöttem ennek a kis igénytelen siremléknek, s észrevettem egy kisujnyi vastagságú nyiragot kibujni itt a talap alól. Önkénytelen emlékembe jött a boldogult öregnek egykori szavajárása, s az egykori tanítvány hálás emlékével egy meleg föházat küldék a föld és az ég örök Urához a megholt lelke üdvösségeért.

— Azután elmékedésbe merülve soká néztem e kis sirt, s visszaidéztem gyermekségem ártatlan játszajait; ekkor közeledék felém a sirásó, s én figyelmébe, pártolásába ajánlám e gyenge kibujó növényt, megígérvén neki, hogy évről-évre tőlem újévi ajándékot várhat, ha e nyirvessző életben marad.

— S ime mintegy husz éve ennek, s az egykori vékony vessző-növényke mily szép sugár fává nőtte ki magát.

S most térjünk még egyszer képünkhöz, s kérdezzük meg még egyszer ezen művészi faragványu ősz alakot, mit néz oly elmékedő komolysággal azon porhadt kőtáblára? talán kibetűzhetjük a fölírás sorait: sopronyi magyarsággal e felirat így szól:

Ich reise in die Ewigkeit (Az örökkévalóságba zárandókolok)

Wo komm ich dort einst hin? (Ott hová jutok egykor?)

Wohin der Weg am Ende führt (A hová végre azon ut vezet,)

An dem ich jetzt bin. (A melyen most járok.)

S az örök Isten mindent látó szeme, mely e szép halottas emlék közepén jelképezve látszik, kísérenybenünk zárandokságunk tövises utjain, s szent hitünk világossága vezéreljen be az isteni irgalom boldog hajlékába.

A viszontlátásig.

Hérits Antal.

Éji hangok.

I.

Virrasztok az éjben,
Gondolatom mélyen
Révedez az örök
Élet nagy könyvében!....

A nyugalmat várom;
De nem jön az álom:
A nagy könyv tartalmát
Komolyan vizsgálom.

S minél komolyabban
Szemlélődöm abban,
Annál több gondolat
Szülemlik agyamban. —

Nagyhatalmu Isten
Lelke lángol itten:
Égő szeretetben,
Hüreményü hitben.

Égő szeretetben,
Vérszivárgó tettben,
Önodaadásban,
Üdítő kegyekben.

Örök, esalhatatlan
Igéretszavakban. —
Sok meglett, a többi
Sem maradhat abban. —

És a mely vigasztal
Isteni malasztal —
Rendületlen hitben,
Mely jóban marasztal. . . .

Oh, ki éltem adtad,
Leomlom alattad;
Nagyhatalmu Isten! . . .
Leomlom alattad! — —

II.

A mikor születtem,
Egy nagy s véghetetlen
Örökélet földi
Vándorává lettem.

Lépdelek a pályán
Tövisek közt járván;
A kereszt van velem,
Nem utazom árván.

A kereszt van velem!
Ez az én mindenem;
Bajban őrangyalom;
Leghívebb ügyfelem.

Ha zokog a lelkem:
Magam elfelejtem,
A kereszt sugára
Mégvigasztal engem.

Ha züg a kárhozat,
Melyet a sors huzat,
Mégvéd a keresztben
Függő nagy Áldozat! —

A mikor születtem,
Egy nagy s véghetetlen
Örök haza örök
Polgárává lettem. . . .

Röpülnek az évek;
Halnak a kik élnek;
De nem hal ki soha
Lelkemből az élet!

Hullnak a virágok;
Millió világok
Fénye majd kialszik:
De én védve állok.

Az ég boltozatja
Magát feloszlatja;
De megmarad lelkem
Örök gondolatja!

A föld mennyit fordul!
Végre kiesikordul
Sarkából; de lelkünk
Élete nem esorbul. —

Oh te örök élet!
Ki mérközik véled? . . .
Örök vagy, mint a Ki
Magával hord téged.

Nyulassy Antal.

A z a n y a i m á j a .

— Elbeszélés. —

I.

Visszaemlékezések.

A legfelső emelet egyik szűk szobájában alkonyat táján, midőn az életzaj már elhalóban vala, egy nő üldögélt foltozgatva; de a ruha-darab vissza-visszaesett ölébe, mintha kezei fáradtak s nehezek volnának, pedig csak a szíve volt olyan. Amily kevés napfény hatott be az ablakon, mert a nap már nyugvóban volt s azon kívül a ház is sötét zsákutezában feküvék: színtoly kevés örömsugár ragyogott a nő szemeiben is, hisz az ő

napja is lenyugodott már; ma ülte meg harmadszor férje halálának évnapját. Ha már férje életében is szegényen élt, képzelhetjük, mennyivel nyomasztóbbak lettek napjai az utóbbi három év folytán, midőn a műhelyben a gondos férj helyett csak egy gondatlan leány működött, keveset s azt is rosszul dolgozva; s így még kevesebbet árulhatva. Üzlete hanyatló üzlet vala, s ki ne tudná, mennyivel könnyebben és gyorsabban

megy a lefelé hanyatlás, mint a fölfelé emelkedés. — Ilyen emléknep s hozzá a sötétlő, magányos esti óra szomorú vezetőkül szolgáltnak az emlékezés érdekében. Igen, erdő volt ez, melyben el lehetett tévedni. Sötét erdő esalitokkal tövisekkel telve, sok árnyat, kevés napsugarat, kevés virágot rejtve. Ifjúságának barátságos mezeje, mely ez erdőn túl mosolyogva terült el, csak fokozta az ellentétet. Mily boldogan lépett ezen virányról, mint vidám menyasszony a komoly életbe! A megindulás könyeit, melyeket az esküvőnél hullatott, úgy törölte le arczáról, mintha az utolsók lettek volna; de esalódott szegényke; még sok következett utánok. Először örömkönyvek folytak anyai szeméből, midőn elsőszülöttét karjaira vette, s ugyanilyek még kétszer; mert Isten még két leánykával áldá meg. De az emberi szemben fénylő ezen gyöngyök után a legkeserűbb fájdalom nehéz, sós cseppei következtek. Mindkét leánya egy hét alatt meghalt ép azon időben, midőn már anyjoknak a háztartásban segélyre lehetek volna. S így Ferencz lett ismét egyetlen magzatok, ki virgoncz, eszes fiu volt s mosolygó kék szemével mindenkinek szívét megnyerte. Ha atyja őt valamely kész munkával késesműhelyből a megrendelőhez elküldé, bizonynyal hozott kis takarékpénztára számára néhány garast, anélkül, hogy bárhol is kért volna ajándékot, hisz őt látva mindenki jókedvre gerjedett. S midőn iskolába kezdett járni, minden nyert jutalma egy-egy alapkövét tévé a szülői remény épületének, melynél fogva hitték, hogy fiok valami nemesebbre van hivatva a köszörűkő forgatásánál. Ugyanazt mondá nyomatékos szavakkal tisztelendő nagybátyja is, kinél a szünidőket falun tölté, s hol jelen lehetett a latinnyelvbeli oktatásokon, melyekben a plébános az erdész fiát részesíté, hogy őt a tovább tanulásra előkészítse. Ferkó már játékok közben minden ragozást megtanult Alfred barátjától s kíségité sokszor őt, midőn megakadt valamiben. A két fiu szívélyes barátságot kötött s Ferencznek ezentul nem volt egyéb ohajtása, mint hogy vele ugyanazon iskolapadon ülhesse. A szülők a nagybátya igért támogatására is számítva, fiukat latin iskolára adták s így teljesült forró kívánsága. Örömmel áldozták a jó öregek összetakarított filléreiket, hogy fiukból egykor ur lehessen, és Ferkónál nem is hiányzott a szükséges szorgalom és buzgóság.

Mindez valódi üdítő napsugár volt a szenvedett sok fájdalom után s nem sokára még egy következett. Isten még egy fiuval ajándékozta meg őket, s a kis Jancsi hétről hétre növekedett. Am a közmondás azt mondja! „A szerenese nem ad semmit, hanem csak kölcsönöz“; és ez itt is teljesült. Ha nem is vette vissza ajándékát, elvett helyette egyebet; az apa betegségbe esett s a kereset főnnakadt; a jóltevő nagybátya hirtelen meghalt, s a szükség elébb lassan, majd mindig hangosabban kopogott ajtójukon, míg végre állandó tanyát ütött közöttük.

S tén most hullottak a legkeserűbb könyvek az anyai szemekből, míg az atya keble a legnehezebb harczot küzdé. Nem voltak képesek Ferenczet tovább taníttatni. Ha az apa Ferkónak erős, kifejlett tagjait saját elsoványult tagjaival összehasonlítá; ha szeméit aggodalommal veté nejére és kisedére s emellett a jövőre

gondolt; ha megfontolta, mikép foglalhatná el a műhelyben az ő helyét elsőszülötte, s mikép lehetne övének nem sokára gyámolója, a helyett, hogy még sokáig terhére legyen anyjának: akkor győzött a szükség a büszke reményeken, s Ferencz szeretetteljes és elég értelmes volt kötelessége felfogására. Elhagyá az iskolát s belépett apja mestersége műhelyébe. A tizenöt éves fiunak nehezére esett bucsut venni az iskolától és jó barátjától, mert életök pályája ezentul messze elágazott egymástól.

Egy év múlva elhunyt az atya hosszú betegsége után s ezentul a mindig szegényebbé lett padlásszobában már csak egy remény hinté halvány sugarait: azon nap, melyen Ferencz fölszabadul s mint önálló legény maga vivén üzletét, elhanyaglott állapotukon némileg lendíthette.

Mindez megfordult ma a szegény özvegy gondolatában, s miként a szomorkodással történni szokott: úgy belebonyolódott szegény az emlékezett töviseibe, hogy már alig tudott valamit azon virágokról, melyeket Isten szeretete a tövisek közé is elhintett, míg nem az ajtó hirtelen megnyílt s a legfényesebb napsugárhoz hasonló, idősb fia, kis öcsesét vezetve, örvendetesen köszönve belépett.

II.

Az áldomás.

Az ifju, mert Ferencz már lehetett 19 éves, diszteljes örömben feltünő ellentétet képezett szomorú anyjával, annál is inkább, mivel szomorúságának oly közös oka vala, s így fiának ragyogó arca inkább fájt neki, hogysen földérette volna. Elfelejté ezen pillanatban, hogy az ifjúságot Isten ezen kiváltsággal áldá meg, miszerint a jövőben édelegjen, míg az öregség a multakon szokott merengeni.

Midőn Ferencz az ajtót maga után bezárá, s kis öcsese kezét elereszté, fölemelé egyik kezét s egy iv papírt lebegtetve így kiálta: „Győzelem! a nagy csata meg van nyerve! Anyám, talál ki, mi van kezemben?“

A jó asszony még egészen zavarban volt gondolatainak megszakíttatása miatt, s nem vala képes a könnyü talányt megfejteni. De Ferencznek ma csak hallgatókra s részvevőkre volt szüksége, kik öröme forrásából vele igyanak. Oda lépett anyjához, a papírt kitértan az asztalra tévé, rábökött mutató ujjával, mint valami győztes hadvezér meghódított országa térképére s aztán így szóla: „Ez nem kevesebb, mint az én szabaddulási levelem. Itt az egész, feketével fehéren, bélyeggel és aláírással ellátva.“

Azután hangosan felolvasta az egészet s nedvesen csillogó szemekkel közeledett anyjához, ki fölállt vala s kezét mintegy imára kulcsolá, míg dicsőült mosoly vonult át redős vonásain. A fiu átölelte édes anyja nyakát s érzéssel telt szíve elfojtá szavait. Am az ifju vér gyorsan kereng s csakhamar végét szakítja a megindultságnak. Pár percz múlva már így szóló elébbi tréfás hangján: „És most, mesterné asszony! fogadjon fel műhelyébe legényül! Holnapra még szabad időt (Blau-Montagot) kérek, ha szerda van is, de azontul hadd zugjon, morogjon a köszörűkő reggeltől késő estig.“

Eközben a kis Janesi még mindig az ajtóban állt, mint valami képszobor. A szegénykéről egészen elfelejtkeztek a nagy örömben és ő betű szerint megtartá kapott utasítását. Egyik karját sem mozdíthatá, úgy meg volt terhelve, és gyöngye ereje már-már roskadozni kezdett. De most az idősebb fiúnak eszébe jutott mai vigjátékának második felvonása, melyet oly gondosan előkészített. Anyját nem engedte szóhoz jutni, ki most bámuló kérdésekre akart fakadni; de a fiu kitérőleg így szóla: „Mindent szépen egymás után! most előbb még másra kerül a sor.“

Azonnal megmenté a kis fiut terhétől, mindent a padra helyezett, leveté kabátját — anyja most vette észre, hogy ünneplő kabátja volt rajta — s titokteljesen betakará vele a hozottakat. Aztán meggyújtá az olajlámpát, mert ez alatt besötétedett, az ismert fiókból tiszta abroszt vett elő, kiterjeszté az asztalra, középre helyezé a lámpát, három tányért, három poharat hozta, Janesinak valamit sugott mire a fiu eltávozott; két pár evőeszközt rakott a tányérok mellé s gondos anyaként rendezgette mindent valami ünnepélyes étkezéshöz. Oly szépen rakott el mindent, mintha előkelő vendégeket várának. Középre a jó piros sonka jutott, a kisebb darabok alul, azután nagyobbak fehér szalonnáikkal szépen elterítve; aztán kolbász és hurka darabokkal vette körül az egészet s középett diszitményül egy darab töltött pulyka hus foglalt helyett. Midőn elkészült, csodálkozó tekintettel szemlélte mesterművét s a lapos tálat örömmel helyezé az asztalra, míg a fehér czipót kimért arány szerint a lámpa másik oldalára állítá.

Most Janesi is vigyázva jött fölfelé a lépesőkön s két kezében sörrel telt kanecst hozott, anélkül, hogy egy csöppet is kiöntött volna. Ferencz elyevé tőle s így szóla: „Így ni, most hozzáfoghatunk! Ülünk le!“

Az anya mosolyogva nézte mindezt; ez volt magányos özvegy éveinek legvidámabb pillanata s gépigleg hagyta magát szokott helyéhez vezetetni. Ugy tetsetett, mintha álmódnék, mintha ismét megifjodott volna. Ferencz épen úgy nézett ki, mint apja, boldog éveiben. De midőn az asztalon széttekintett, valamit keresni látszott. Ferencz homlokára esapott, kabátjához sietett s egy csomagból a legszebb egy pár evőeszközt vevé elé. Anyja tányérja mellé helyezé s így szóla: „Anyám, ez az én remekem, és ezzel ne egyék más, mint te. Egyedül neked készítettem, neked köszörültem s fényesítettem s midőn amugy igazán tündökölt, mindig megláttam benne kedves öreg arcodat.“

Ez már sok volt a szegény nőnek s szelid megindulás könyei boríták el arcát. Inkább sohajtá, mint mondá: „Isten áldjon meg! Isten áldjon meg ezerszer! Oh ha ezt szegény apád megérte volna!“

Ferencz megnyugtatólag mondá: „Ne sirj, anyám; megérte ő, csak hogy nem köztünk, hanem fönn az égben, látja ő mindezt, közel van ő hozzánk.“

Majd az ifjuság szokása szerint a komolyságról hirtelen vidorságra ugorva át így szóla ismét: „S most lássunk hozzá! Mert ma akkora étvágyam van, mint egy inasnak, legénynek s mesternek egybev éve! hát még szomjam mekkora! Anyám hajtsd föl a kanecst, idd le a habját.“

Az anya engedelmeskedék, úgy tőn, mint fia mondá, ki ma egyszerre háziúrrá lett. De Ferencz nagy étvágya mellett is alig jutott egy-egy falathoz. Mindig talált egy-egy különös jó darabot, melyet majd anyjának, majd öcsésének nyujta, kenyeret szegett, biztatta őket az ivásra, s az ital fogytával újra megtöltötte a kanecst.

Vacsora végeztével az anya, ki mind eddig meg nem foghatta, honnan e váratlan bőség, így szólt: „De Ferencz fiam, meséld el az egészet; hiszen nem értem, mi történik velem.“

Az ifju így felele: „Nos anyám, nem épen valami boszorkányság; minden rendén történt. Mivel mesterelem meg volt velem elégedve, két hónapot elengedett; elkészítém felszabadulási remekemet, lettettem a vizsgát s ma itt van felszabadulási levelem.“

— De Ferencz, mond az anya sohajtva — mért nem szóltál nekem minderről csak egy árva szót is?

— Ugy? felelé a fiu, hogy neked még több gondot okoznak?

Teljesen fölösleges lett volna. Ugy sem segíthetett volna rajtam; vagy igen? Nézd csak késedet; talán meg tudtál volna csinálni ilyesmit? Vagy ily finom zsebkest — he?

Eközben kivette zsebéből a kést, kinyitá és becsattantá, majd a kis Janesi elé téve így szóla: „Ez a tied, de meg ne vágd vele magadat.“

Az anya benső örömmel szemlélte mindkettőjüket, összefűzte kezeit s fia válaszára imigy szóla: „Nem, Ferencz, segíteni nem segíthettem volna, de tudod — imádkozni, imádkozni!“

A fia őszintén nézett szeméi közé s hozzá hajolva imigy felele:

— Mintha bizony ezt ugyis nem tennéd minden nap, reggel midőn fölkelsz, a hol jársz, kelsz; este, midőn lenyugszol. A mi jó Istenünknek nem kell mindent megmondani, hogy hol segítsen; tudja azt ő maga legjobban. „Ekkor Ferencz felugrott székéről s így kiáltja: „Megálljunk csak! Most jó még a java! Ma ugyan jó dolgunk van!“

Ezzel a sarokból egy jól bedugaszolt palaczkot vett elő, a lámpa elé tartá, hogy bibor tartalma csillogott s így szóla: „Találjátok el, mi van benne?“

Janesi ugrándozott székében s örömmel kiáltá: „almabor!“

— Mért nem borecet? kérdé Ferencz megvetőleg. Méhser! mond Janesi reményeiben neki bátorodva. Ferencz ismét megvető arezot vágott s így szóla: „Ki nem találjátok; mert te, aprólék, ilyet még nem is izleltél; ez nem csekélyebb, mint finom édes bor, mely befut a gyomornak.“

E szavaknál zsebébe nyult s finom kést vett elő, csiganyelét a lámpához tartá, hogy csillogjon mindenféle színnel s lelkesülten mondá: „Ezen legszebb legényi munkámmal nyitom fel eme nektárforrást. Ekkor kicsettenté a dugaszhuzt, két lába közé vevé a palaczkot, kirántá a dugót s mind a három poharat megtölté a gyöngyöző borból. Most fölemelé az övét s fölállva így kezdé beszélni: „E poharat a tisztas legény, Verher Ferencznek egészségére és jóvoltára irtetem, s a ki őt szereti, kiáltsa háromszor „Éljen.“

Aztán koczintának mind a hárman s a kis Janesinak kedve lett volna egészen kiüríteni poharát, ha Ferencz rá nem ijeszt, hogy a fenekén meg ne igya a benne rejlő kis manót. Ijedve rántá el a kis bohó a félig ürült poharat. Ferencz pedig hamarjában vizet töltött be, hogy — ugymond — meg legyen keresztelve, s ne legyen ok félni tőle.

Az édes anya nem győzött esodálkozni s már nem állhatá, hogy meg ne kérdezze fiát, honnan szerze ezen tetemes pénzt, mely áldomásukhoz szükséges volt. De megnyugtatta őt Ferencz, megmondva, hogy e mulatságra ő már régen gyűjtögeti ajándékpénzeit. Mit a fiu

elmondva újra poharat fogott s anyjára köszöntve kezintottak és ittak. Még megemlékeztek arról is, kinek ma halála évnapja volt, s midőn az anya némi szemrehányással emlékezett meg arról, hogy e gyásznapon vigadoznak, azzal vigasztalá a fiu, hogy most atyjoknak is örömnappja van az égben; mert családját egy jobb jövő küszöbén szemléli. Végre kijelenté Ferencz, hogy ezután nem hagyja el anyját, s minthogy palaezok kiürült, a kis Janesi pedig az asztalra dőlve elaludt, ők is fölkeltek, a fiut lefektették s Isten nevében nyugalomra tértek. — (Folytatása következik.)

(Braun Izabella nyomán) Szulik József.

Szent László magyar király ereklyéje.

Kivonat F á b i á n István győri kanonok s a magy. tud. akademia tagjának a Sz.-László-társulat győri nagygyűlésén tartott előadásából.

(Vége.)

Legújban azonban ezen ereklyetartónak, a feléledt egyházművészeti tanulmányok következtében nagy műbecse is fel levén ismervé, mint Ipolyink mondja, főméltóságu Simor János Győrnek felejthetetlen püspöke, s jelenben Magyarország hg. primása, miután a székesegyházban az ugynevezett hédervári kápolnát régi idomában helyreállította, s Lippert József aradi hazánkfia s műépítész terve szerint ugynevezett díszes ereklyetartót készíttetett volna, azt erre helyezte el, oly díszszel, mellyel díszesebben eredetileg is alig volt elhelyezve.

Ő kegyelmessége a h gprimás az ereklyének a sz. István vértanu oltáráról a sz. háromság ugynevezett hédervári kápolnájába (mert Ujlaki Ferencz győri püspöknek egy 1528. kelt levelében azt állítja, hogy e kápolnát Hédervári János építette) 1861. június 27-en történt átviteléről kiállított okiratában ez érdekes nyilatkozatot teszi: miszerint ő a sz. László király koponyáját megvizsgálván, azt egy régi művi ezüst tartóban ta-

lálta, a felső balállkapocsban álló három foggal, s négy ezüst pénzdarabbal, melyek magában a fejben voltak, Zsigmond, 1-ső Ulászló, 5-ik László s 1-ső vagy Corvin Mátyás királyainktól. Ő h gsege szent László koponyáját, azaz : fejét, meghagyván abban a négy ezüst pénzdarabot, melyeket selyembe takart, a régi ezüst tartóba bezárta, vörös selyemzsinorral bekötötte, s a lemeztől függő pecsétjével lepecsételvén, beletette az ereklyetartóba, melyben azelőtt tartatott s melyet a koronába bevésést szerint Napragyi Demeter 1600. Prágában megújítottatott. Ennek nagyobb hitelére három példányban sajátkezileg aláírt s oldalkanonokja által aláíratott s pecsétjével megerősített oklevelet állított ki, ezek közül egyiket, mely pergamentre iratott, az ereklyetartóba tevén, a másikat átadtván székes káptalanjának, a harmadikat a püspöki levéltárba letétetvén.

Szalézi sz. Ferencz szelleme

S r e n c z y I m r é t ő l.

Az erényről.

Jóformán általános még egyházi személyeknél is a balvélemény, miszerint azt képzelik, hogy bizonyos erényekkel bírnak, ha nem veszik magokban észre a hibákat, melyek azokkal ellenkeznek. Alig hihető, mily örömet használgják az emberek ezen ál nyugalompárnát. Azonban valamely erény tettei s szokásai, s valamely ezen erénnyel ellentétben álló bűnök tettei s szokásai között hatalmas különbség van. Igaz, ha a rosszat tenni megszűntünk, a gonosz szokás kisebbedik : de ez nem elég az erény megszerzésére vagy gyarapítására, hanem szükséges, hogy abban magunkat gyakoroljuk, s annak tetteit munkáljuk.

Nem csoda, ha valaki szelíd, ki semmi sértést, semmi ellenmondást nem tapasztal. Sőt fölötté különös volna, ha az mások sziveskedésénél, bökölésánál s tiszteletteljes figyelmenél épés és fölpattnó lenne. A legdühösebb s vadabb állatok megjuhászodnak olyanok mellett, kik velők jól bannak, s őket nem ingerlik. Azért tartjuk a tigris, melynek dűhe muzsika által növekszik, a legvadabb állatnak.

Vannak oly kedélyek, melyek fölötte szelídek, míg minden obajtásuk szerint megyen; de csak érintsük meg e hegyeket és

füstölgeni fognak (Zsolt. 14. 3). Hasonlítanak ők a tüzes szénhez mely hamu alatt lappang. De mint sz. Gergely mondja, semmi különösség sincs abban ha valaki jék között jó, de rosszak között jónak lenni, azokkal jót tenni, kik bennünket üldöznek, barátságosan, szerényen és szeliden szólni oly emberekhez, kik jó hírnevünket megsemmisítik, az tesz minden fergetegeken fölül álló Olymphegy eszesához hasonló lélekkel bírn.

Oly emberek, kik erény, szelidség és béketűrésről igen jelesen beszélnek, s aztán a legkisebb sértő szónál fölpatannak, s mindezt igazságtalanságról panaszkodnak, nyilván megmutatják, hogy ezen erényeket csak ajkaikon hordozzák s azok nem gyökereznek szíveikben.

Halljuk ez iránt szentülket : „Az erősség erényét, s az erény erősségét soha sem szereshetjük meg csendes időkben, s még annak ellenével kisértetben nem gyakoroltatunk. Azok, kik addig szelídek, míg ellenmondást nem tapasztalnak, s ezen erényt fegyveres kézbe még nem vitták magukéva, jelesek lehetnek s pületes példakul szolgálhatnak; de csak tegyük őket a próbára, azonnal mozgalmba jövednek s megmutatandják : hogy szelídségök nem erős és szilárd, hanem inkább képzelt és

nem valódi erény volt. Valamely vétkek megszűnése s valamely azzal ellentétben levő erény birtoka két lényegileg egymástól különböző dolog. Sokan igen erényesnek látszanak, s még sínes erényök, mivel azt nem munka által szerezték.

Igen sokszor csak szenderegtek szenvedélyeink, s nyugton vannak; ha azonban nem ügyverkezünk föl erővel, hogy főb-redtökkor azoknak ellenszegüljünk s velök megvíjjunk: a küz-désben meg fogunk győzteni. Mindig alázatosoknak kell marad-nunk, és soha sem kell hianunk, hogy bizonyos erényekkel bi-runk; sem azon hiszemben nem kell élünk, mintha azért vol-nánk bizonyos erények birtokában, mivel (legalább a mennyire előttiünk tudva van) nem követünk el vétket, melyek azokkal ellentétben volnának.

Kevéssel meg kell elégednünk.

Szentünk mondá: a szem vágyainak azon gonosz szokása van, hog soha sem tekintí azt, mi alatt a van, hanem mindig arra pillant, mi föltte áll; miért is e bajban sinlődőknek soha nyugalmok s meglegezőök nincs.

Mihelyt valakit a vágy el og nagyobbá lenni: saját álla-pota s vagyona semminek látszik előtte. Ha végre kívánságát elérí: evés közben jön meg az étvágy, s lelki vízikórsága teszi, hogy ivás közben még szomjasabb lesz. Ig halad utalan s ezélt mégis soha sem ér, mivel előbb eljön a halál, mint igényei és reményei teljesütnék.

Szentünk nem csak határt szab tt vágyainak; hanem vagy épen semmi kívánsága sem v lt főlebb menni; vagy pedig rang-ját oly magasnak tartá, hogy az minden vágyát felülhaladá. — Elcsodálkozott sokszor (ennyire meut alázatossá a), hogy Isten őt ily fényes méltóságra juttatta; mert Isten igen át volt hatva fontosságától, hogy remegett, ha a terhet, mely reá tétett, meg-gondolta. Mit felebarátját oly nagy tiszteleben tartotta, nem lehetett nem csodálkozna, hogy sok embernek, kiket magá-nál alkalmasabbaknak s érdemesebbeknek tartott, eljárójául tétett.

Ha sajnálták, hogy jövedelmi esélyége nem elegendő, hogy rangjához illően éljen, felelé: Eh s hán mivel bírtak az apostolok, a sokkal főlebb valók, hogy rangjukhoz illően éljenek? Hány igen tisztos ember nincs sokkal kisebb jövedelemre szorítva! A jámborság s elégtelenség nagy ajereség. Ha ételünk és ruházatunk van, ezekkel elégeeljünk meg (1. Tim. 6.).

Igaz, egy püspöknek vendégszeretőnek és alimizsnálkó-dónak kell lenni, föltve, hogy azt jövedelmei megengedik. De ha maga is a legszükségesebbre van szorítva, s csak annyia van, mivel élhet: akkor csak a jó szándéka marad, melyet mind-azáltal, ha ez őszinte és valódi, az Isten, ki irgalmasságban gaz-daz, s inkább a szivre mint adományra tekint, kétség kívül tett gyanánt elfogad.

Szépséges válasz.

Egykor valaki meglehetős udvariatsággal szemére lob-bantá a sz. püspöknek: hogy őt mindig asszonyoktól látják körülvetni. Ő felelé: Ez volt az eset Megváltónknál is, s ezen sokan morgolódtak. Noha itt semmi hasonlítást nem akarok tenni.

Mire amaz, ki e tárgyat meglehetős könnyelműséggel a szőnyegre hozta, imigy: de én nem foghatom meg, miért tartózkodnak kegyednél mindig asszonyok; mert nem látom, hogy kegyed nekik alkalmat nyujtana oly hosszas eszevegésre; sem azt, hogy kegyed azoknak valami épen különöset mondana.

A szent felele: s azt ön semmibe veszi, hogy őket kibeszélni engedem? Valóban nálók inkább föltre van szükség a meghallgatásra, mint nyelvre a felelésre. A mit ők mondanak, nekik is elég nekem is. Könnyen meglehet, hogy eszevegő előtt semmitem oly kedves mint a türelmes és eszedes hallgató.

A másik egészen szabad n így folytató: ő vette észre, hogy gyóntató széke egészen a más nembeliéktől környezetik, s oly sok asszony között alig látszik egyetlen egy férfi.

Mit felelnek önnek erre? válaszolá a szent. E nem hajlan-dóbb a jámborságra; azért nevezi azt az anyaszentegyház is ájtat s neának. Adná Isten, hogy a férfiak, kik sokkal terhe-sebb bűnöket követnek el, szintoly hajlandók volnának a peni-tentianásra!

A másik, kinek vakmerősége mindig növekedék, kérdé: Több asszony üdvözül-e, mint férfi?

Ez nem tréfa tárgy felelé a szent; nem hozzánk illik az örök Isten titkaiba furakozni, vagy magunkat tanácsnokaivá tenni.

E felelettel bedugta amannak száját s a beszédnek véget vete.

M i u j s á g ?

— Ő Felsége a nyitrai székeskáptalannál megütrült harmadik tiszteletbeli kanonokságot Zsuzsanna Márton érdemült alesperes- és felső vadászó plébánosnak a negyedik tiszteletbeli kanonokságot pedig Blanka Károly és Péter Zsolnai alesperes- és visnyói plébánosnak, és az ücsesdésben levő otoni ezazetes prépostságot Pollembereger Ignác trencsényi plébánosnak ez utóbbinak díjmentesen átadományozni méltóztatott.

— Gödöllőn főlebb királyok ő felségénél az ungvári irgalmas nének küldöttsége volt kihallgatáson, kérve hogy a szegény zárdát pártfogolt s megengedni méltóztatassék, hogy Gizella főherczeg ő l hessen a zárda védasszonya. A királné hosszabb ideig társalgot mag az nyelven a főnöknével egész háziasan tudtkozódott a zárda viszonyai fölé, s megígérte a kérés teljesítését. E napokban már meg is ümepelték Ungvárt a kedvező válasz megérkezését.

— Mária-Besnyőről október 21-kéről írják nekünk: Ő Felsége, a jó királné folyó hó 19-kén a besnyői zárdának 150 forintot méltóztatott kegyesen ajándékozni, ezen zárda tete-meseiben megrongált részeinek kijavítására.

— Haynald Lajos érsekről következő érdekes tudósi-tást hoz egy erdélyi lap: Mint tudva van, ő execa, ugy ő felsége, mint a tragikus sorsu Miksa császárnak nevelője volt. Ez utóbbi a többek között a fűvészetet annyira megkedvelté, hogy rendszer s gyűjtésre bírta, s évek során át Miksa főherczeg nagyszerű botanikus gyűjteményt állított össze. Most Haynald ő execa szerencsétlen tanítványának emléke iránti kegyeletből e gyűjteményt 30.000 frton megvásárolta, s azzal saját különben is európai híri növénygyűjteményét nagy darab földön párat-ann emelte. Ő execa gyűjteményét előbb muzeumunknak akarta adni, miután azonban Kolozsvárt a fűvészetnek nincs rendes

tanára, alkalmasint a pesti nemzeti muzeum fogja e szép gyűjteményt megnyerni.

— Nm. Haynald Lajos érsek ő exeiája legujabban a zombori templom kiépítésére háromezer forintot ajándékozott.

— (Hálanyilvánítás.) Haynald Lajos kalocsai érsek ur ő nagyméltósága, régi magyar kegyének új bizonyosságai a n.-szebeni sz. ferencziek temploma s záródaja kijavítási költésége fedezésére 100 ft. o. é. kegyesen adományozni méltóztatott, mely adomány, midőn a kitűzött czélra fordittatik, a tiszteletteljes hálára gerjedő szerzet tagjai a nagynevű jötevőnek drága személyére Istentől áldást, minden törekvéseire sikert esdenek a pástorok pástorától; ekkép hálájoknak habár egy kis részét lerovandók!

Sz. K. tart. főnök.

— Jekelfalusy Vince székes-fejérvári püspök ur ő méltósága a pesti oltáregylet sz. czéljainak előmozdítására ismét 50 o. é. frtot kegyeskedett adományozni, melyért az egylet részéről ezennel a legforróbb hálaköszönet nyilvánítottatik.

— (Néhai Szigli Károly prépost és ráczkevei plébános) az országos tébolyda javára 100 frtot hagyományozott.

— Gündöcs Benedek, ó-kigyósi plébános urat, „Sirvirágok“ czimű munkájaért, melynek egy igen díszes példányát ő felsége a királynő elfogadta, elismerése jeléül egy értékes gyémánt-gyűrűvel tisztelte meg, melyet ő felsége főudvarmesternője gr. Königsberg Paula igen hízegő levél kíséretében küldött át a szerzőnek. Gündöcs ur e munkája már 600 frtot jövedelmezett azon alapnak, melyre tiszta jövedelme szenteltetett, t. i. a honvédsegélyző alapnak. (A „Sirvirágok“ minden könyvtárban kapható. Ára füzeve 1 ft. vászonba kötve 1 ft 40 kr., bőrbbe, arany-szegélylyel 2 ft.)

— Endrefalva, okt. 20. — Endrefalva helységét szept. 30-án a véletlenül kitört, és minden erőlködéssel dacolt tüzvészben nagy csapás érte. Egy óra alatt 17 ház pajtákkal együtt, melyekben a behordott jóság és takarmány volt, az emésztő lángok martalékává lett. Az összes kárt 11,900 frtra becsülték. Biztosítva semmi sem volt. E boldogtalan lakosok most, egykori vagyonuk s elégett házaik bús romjai fölött keseregve, s zokogó hitveseik- s gyermekeikkel éhezve, végső inséggel küzdenek, s Isten után minden bizalmukat szerencsésebb sorsu felebarátaik részvevő szeretetében helyezik. — És ebbeli bizalmukban nem is csalatkoztak, él még hála Istennek a szeretet az emberi szíven! A plebánia-hívek, felfogva e szavak jelentőségét: „abból ismernek meg titeket, hogy tanítványaim vagytok, ha szeretni fogjátok egymást“, eleség gyűjtésével iparkodtak szerencsétlen testvéreiken enyhíteni, és így összegyűjtöttek egymás között saját buzgóságukból 30 mérő gabonát és 3 frt 40 krt. Ehez járult fűdő Pogány András helybeli plebános 32 mérő buzával és 8 frt 80 kr., gr. Stainlein Ottó ő mlga adott 50 frtot s egyuttal 20 mérő buzát utalványozott nekik kiszolgáltatni. Tek. Prónay Mihály 10 frt, tek. Pulszky Ágoston 10 frt és 68 db épületfát, tek. Bakó Imre, községünkön átmenetele alkal-mával hallván a kárt 5 frt, t. Nagy József helybeli tanító 3 1/2 mérő buzát, báró Nyáry Sándor ő mlga 47 1/2 mérő buzát, ki-nek nem különben a tűznél tanúsított emberbaráti szeretetét sem hagyhatjuk említés nélkül, látván ő mlga a veszélyt és segítség hiányát, kész volt maga a nemes báró élete veszélyével egy szegény özvegy asszony holmieskáját a házból kiségeteni, s lovait a szomszéd helységből tüzi készletekkel a szerencsétlen-

ség helyére parancsolni. A mélt. báró a hely színén fényes elismerésben részesült a bátor és fölládozó készségért, mit neki mi is ezennel nyilvánosan megszavazunk. — Isten áldása szálljon a szives adakozókra! Egy szemtanu.

— A Rábaközben, egymásután tüzesetek voltak: Himódon, Miháliban, Csapódon, és újra Himódon. Itt első alkalommal 5 z-ellér család károsult s ime a győri püspök ő méltósága 110 frtot, Miháliban 100 frtot, Csapódon 100 frtot, s a himódi második égés által károsultak között 300 frtot, 50 mérő buzát, 100 m. rozsot, 200 mérő kolompért és 52 szekér szalmát osztatott ki, valláskülönbőség nélkül. — Áldottak az legyenek az ily jötevő kezek.

— Megjelent és beküldetett: „Hitelemző beszédek“ sat. kiadja Talabér János, II. III. füzet. Ujlag figyelmeztetjük a t. közönséget e jeles műre, mely a gyakorlati lelkipász-torkodásban rendkívüli sikerrel használható s minden tekintetben nagy díszszel és gonddal van kiállítva. A megrendelések az egész nyolczkötetű, több év alatt megjelenendő műre egyedül a kiadó Talabér János esperes plébánosnál tehetők Zala-szent-Balázson (u. p. Gelse, Nagy-Kanizsa mellett) év o. é. 5 frt 25 krral, mely összeg három- vagy hat havi részletekben is fizethető, bérmentes beküldés mellett.

— (Keszthelyről írják), hogy Forgách gr. kir. bízott Markó Ádám rablót elfogatta.

— Szives figyelmeztetés. Van szerencsém t. ivartóimmal ezennel egész tisztelettel tudatni, miszerint a „Hitzónoklati kalászok“ czimű munkám előfizetési határidejét, fontos tekintetek-nél fogva folyó október végeig azon szives kérelemmel hosszabítom meg, hogy becses megrendeléseiket ezideig megtenni méltóztatassanak. Előfizetési ára 2 frt o. é. — Kalocsa, 1868. okt. 17.

Szóllósy János, hitszónok.

Pályázat.

Az egyi főmegyében, Jász-alsó-szent-György m. városában, az éneklési állomás üresedésbe jöven, annak betöltésére f. évi december 3-kára pályázat hirdettetik. A pályázni kívánók szükséges képezdei okmányokkal ellátott, és a városi pártfogó-sághoz czimzett folyamodványokat, erkölcsi viseletök, és gyakorlati képességök kimutatása mellett, a fenemített városi pártfogóságnál, akár alulirotnál, a fennebb kiirt határnapig beadhatják.

Ezen állomáshoz kötött évi jövedékek következők: 1) Szabad szállási lak. 2) 140 o. é. frt 16 kr. 3) 15 kila tiszta, és 45 kila kétszerbuza. 4) 60 font só. 5) 3 öl tűzifa. 6) 6 iteze vaj. 7) Szerőskert. 8) 5,1600 hold, és 1000 □ szántó föld. 9) 3,1600 hold és 43 □ kaszálló. Végre 10) rendszeresített stola 4384 lélek után.

Kelt Jász-Mihálytelkén oct. 24. 1868.

Gyeness József, m. k.
h. esp. k. tanfelügyelő.

Szerkesztői mondanivalók.

Ft. Talabér urnak Sz. Balázs: Sziveskedjél az „Hitelemző beszédek“ egy példányát ft. Specziár Lajos pleb. urnak Felső-Szelibe, u. p. Galántha, elküldeni. — A nálam letett 2 forintot alkalmilag elküldöm.

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lipót-utca 11. sz.) — Felelős szerkesztő: Füssy Tamás.

Nyomatik az „Athenaem“ irodalmi és nyomdai társulat (ezelőtt Emich G.) nyomdájában; Pesten, Barátok tere 7. sz. — 1868.

Lászlóffy